

کلیات خمسہ نظامی

حکیم نظامی گنجہ ای

مخزن الاسرار خسرو و شیرین، لیلی و مجنون

ہفت پیکر و اسکندرنامہ

ویراستہ سی کاظم عابدینی مطلق

نشر آفتاب

سرشناسه	: نظامی، الیاس بن یوسف، ۹۵۳۰ - ۹۶۱۴ق.
عنوان قراردادی	: خمسه
عنوان و نام پدیدآور	: کلیات خمسه نظامی / به کوشش و ویرایش کاظم عابدینی مطلق
مشخصات نشر	: تهران: آبان، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۱۶ ص.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۸۹۱۳-۹۸-۹
وضعیت فهرست نویسی	: فیها
موضوع	: شعر فارسی -- قرن ۶ق.
شناسه افزوده	: عابدینی مطلق، کاظم، ۱۳۳۵ - . ویراستار
رده بندی کنگره	: ۱۳۹۰ ۵۱۳۰ P/R
رده بندی دیویی	: ۲۳/۱۵۸
شماره کتابشناسی	: ۵۹۶۲۲۴۲
ملی	
سرشناسه	: نظامی، الیاس بن یوسف، ۹۵۳۰ - ۹۶۱۴ق.

انتشارات کتاب آبان

کلیات خمسه نظامی

حکیم نظامی گنجوی

(الیاس بن یوسف نظامی)

به کوشش و ویراستاری: کاظم عابدینی مطلق

صفحه‌آرایی: مسعود فیروزخانی نظارت چاپ: سودابه سلیمی

لیتوگرافی: طیف‌نگار؛ چاپ: آراین؛ صحافی: راد

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۰ تیراژ: ۵۰۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۸۹۱۳-۹۸-۹ ISBN: 978-964-8913-98-9

خیابان انقلاب، خیابان فخررازی، کوی فاتحی‌داریان، پلاک ۲، واحد ۱۰

تلفن: ۶۶۹۵۵۰۱۲ (۸ خط ویژه) فاکس: ۶۶۴۰۱۶۴۳

مقدمه‌ی ویراستار

خواندن مسخری است ارزشمند، دست خواندن، به کمال رساندن این هنر است. ارزش این هنر زمانی بارزتر می‌شود که متن موضوع، خواندن، مثنوی‌نوی باشد یعنی به شعر، طرز صحیح نگارش شعر، آرا به اوج لذت‌نوی، خواندن، به‌نوعی می‌گردد چه شعر آسان‌تر و دست‌ترب‌توان خواننده‌ی شاعرانگی و تصود و اقصی شاعران شهره‌ی ابدیت، با کیفیت‌تر و سریع‌تر متغلی می‌شود.

به اعتقاد صاحب نظران، حکمت و فلسفی ناب ایرانی، از دوره‌ی طلوع‌تون زرتشتی تا بعد از اسلام و تاکنون همواره در قالب شعر نگاشته‌یافته است. رسیدن به این کوه معارف انا، از طریق دست خواندن اشعار بزرگان قله‌های ادب پارسی امکان‌پذیر است.

آنچه جوانان ما را از صرف وقت و اهتمام در مطالعه‌ی اشعار دوادین بزرگ و نواعلی بی‌سای آسمان شعر و حکمت این مرز و بوم بازمی‌دارد، دست‌نخواندن و در نتیجه غلبه‌ی تقصیدن‌تون شری است. بعد از این گنجینه‌ی و شیرینی زیبا شاستی شعر فارسی، در قلم و آهنگ خیره‌کننده آن است. درک لذت موسیقی بی‌مثالی که در شعر فارسی به‌ویژه، شاعرانی چون مولانا جلال‌الدین رفته است، تنها از طریق، خوب خواندن و در محاسن خواندن، امکان‌پذیری گردد.

بر این بنا کوشیده ایم تا حد امکان با ویرایش دیوان بزرگان ادب و سرزمین سخن بر دربان درجیل‌سازی، طرز خواندن اشعار، دقت و اهتمام نماییم. این مهم را از طریق تبصره‌نویسی، نکات و گذشتن‌های مهمی و ویرایشی و گاه اعراب و اثره‌ها به انجام رسانده ایم.

انا علی رغم به کار گرفتن بعضی شیوه‌های نو و ابتکاری در ویرایش این کتاب با کجاست بهر چه بجز مکرر کردن وضعیت شعر خوانی، در شورمان به‌عمل آمده، وجود اشتباهات و نقایص را در کار خود مرود نمی‌دانیم و از عزیزان صاحب‌نظر در این عرصه انتظار هم‌اندیشی و یاری داریم.

کافرم عابدینی‌سلطان

توضیحاتی در مورد ویرایش متن

همان طور که در مقدمه اشاره شد، در ویرایش این اثر سعی شده تا حد امکان با قرار دادن علائم فنی ویرایش، خواننده را در جهت هرچه درست تر و راحت تر خواندن متن کمک کنیم. در پاورقی ها کوشیده ایم کلماتی که مربوط به اختلاف نسخه ها می شود را درج نماییم تا ذهن خواننده گان نسبت به احتمالات دیگر هم آشنا گردد. ضمن آنکه در پاورقی و همین طور در انتهای کتاب به شرح و معنی بعضی لغات دشوار اقدام نموده ایم. در رسم الخط کلی، شیوه یی انتخاب شده که با دیدگاه معاصرین نزدیک تر باشد.

از خصوصیات رسم الخطی این ویرایش می توان به موارد زیر اشاره کرد:

حقی	←	حقّا	رفتنی است	←	رفتنی است
ه	←	ه ی	مانا است	←	ماناست
کان	←	که آن	دخو است	←	دخوست
کین	←	که این	فعالیت	←	فعالیت
وی	←	وای (نه به معنای او)	موفق	←	موفق
کز	←	که ز	زو	←	زاو
کو	←	که او	اینکه	←	اینکه (موصول)
کش	←	که ش	اینکه	←	این که (اشاره)
کت	←	که ت	آنکه	←	آن که (اشاره)
وین	←	و این	آن ها	←	آنها
زین	←	ز این	این ها	←	اینها
زان	←	ز این	کزین	←	که ز این
	←	ز آن	وزان	←	و ز آن
ه ی	←	ی ی	ی ی (برای نکره)	←	
ه ی	←	ی ی	ای (برای خطاب)	←	
ه ی	←	ی ی	ای (برای نسبت)	←	

□

بی شک در ارائه ی این مجموعه ی نفیس ادبی و عرفانی، خود را بری از عیب و خطا نمی دانیم و همواره در انتظار پیشنهادات و انتقادات پیشقراولان و اساتید صاحب نظر در شعر و سبک ادبی و زندگی این شاعر بی همتا و نابغه - نظامی بزرگ - خواهیم بود. (پاییز ۸۸ - کاظم عابدینی مطلق)

فهرست

مخزن الاسرار ۲۱

داستان پادشاه نومید و آمرزش یافتنی او ۵۲	مناجات اول ۲۳
مقاله دوم: در عدل و نگهداری انصاف ۵۳	در سیاست و قهر یزدان ۲۳
حکایت نوشیروان با وزیر خود ۵۵	مناجات دوم ۲۴
مقاله سوم: در حوادث عالم ۵۶	در بخشایش و عفو یزدان ۲۴
حکایت سلیمان با دهقان ۵۸	در نعت رسول اکرم (ص) ۲۵
مقاله چهارم: در رعایت از رعیت ۵۹	در معراج ۲۶
داستان پیرزن با سلطان سنجر ۶۰	نعت اول ۲۸
مقاله پنجم: در وصف پیری ۶۱	نعت دوم ۲۹
داستان پیر خشت زن ۶۲	نعت سوم ۳۰
مقاله ششم: در اعتبار موجودات ۶۳	نعت چهارم ۳۱
داستان سگ و صیاد و روباه ۶۴	در مدح ملک فخرالدین بهرامشاه بن داود ۳۳
مقاله هفتم: در فضیلت آدمی بر حیوانات ۶۶	خطاب زمین بوس ۳۴
داستان فریدون با آهو ۶۷	در مقام و مرتبت این نامه ۳۵
مقاله هشتم: در بیان آفرینش ۶۸	گفتار در فضیلت سخن ۳۷
داستان میوه فروش و روباه ۷۰	بر تری سخن منظوم از منشور ۳۸
مقاله نهم: در ترک مؤونات دنیوی ۷۰	در توصیف شب و شناختن دل ۴۰
داستان زاهد توبه شکن ۷۲	خلوت اول: در پرورش دل ۴۳
مقاله دهم: در نمودار آخر الزمان ۷۳	ثمره‌ی خلوت اول ۴۵
داستان عیسی ۷۵	خلوت دوم: در عشرت شبانه ۴۶
مقاله یازدهم: در بی وفایی دنیا ۷۵	ثمره‌ی خلوت دوم ۴۸
	مقاله اول: در آفرینش آدم ۵۰

داستان موبد صاحب نظر ۷۶	مقاله چهاردهم: در نکوهش غفلت ۸۲
مقاله دوازدهم: در وداع منزل خاک ۷۷	داستان پادشاه ظالم با مرد راستگوی ۸۴
داستان دو حکیم متنازع ۷۹	مقاله پانزدهم: در نکوهش رشکبران ۸۴
مقاله سیزدهم: در نکوهش جهان ۸۰	داستان فیکزاده‌ی جوان با دشمن پیر ۸۶
داستان حاجی و صوفی ۸۵	مقاله شانزدهم: در چنگیزی ۸۷
داستان کودک مجروح ۸۸	مقاله نوزدهم: در استقبال آخرت ۹۴
مقاله هفدهم: در پرستش و تجرید ۸۹	داستان هارون الرشید با موی تراش ۹۶
داستان پیر و مرید ۹۰	مقاله بیستم: در وقاحت آبنا‌ی عصر ۹۶
مقاله هجدهم: در نکوهش دورویان ۹۱	داستان بلبل با باز ۹۸
داستان جمشید با خاصگی مخزم ۹۲	انجام کتاب ۹۸

خسرو شیرین ۱۰۱

در توحید باری ۱۰۳	وصف جمال شیرین ۱۲۸
در استدلال نظر و توفیق شناخت ۱۰۵	صفت شب‌دیز ۱۳۰
آمرزش خواستن ۱۰۶	رفتن شاپور در ارمن به طلب شیرین ۱۳۱
در نعت رسول اکرم (ص) ۱۰۸	در نژاد شب‌دیز ۱۳۱
در سابقه‌ی نظم کتاب ۱۰۹	نمودن شاپور صورت خسرو را بار اول ۱۳۲
در ستایش طغرل ارسلان ۱۱۰	نمودن شاپور صورت خسرو را بار دوم ۱۳۳
ستایش اتابک اعظم شمس الدین ابو جعفر	نمودن شاپور صورت خسرو را بار سوم ۱۳۴
محمد بن ایلدگز ۱۱۲	پیدا شدن شاپور ۱۳۶
خطاب زمین‌بوس ۱۱۴	گریختن شیرین از نزد مهین بانو به مداین ۱۴۰
در مدح شاه مظفر الدین قزل ارسلان ۱۱۵	اندام شستن شیرین در چشمه‌ی آب ۱۴۲
حکایت ۱۱۷	دیدن خسرو شیرین را در چشمه‌سار ۱۴۳
در پژوهش این کتاب ۱۱۷	رسیدن شیرین به مشکوی خسرو در مداین ... ۱۴۷
سخنی چند در عشق ۱۱۹	ترتیب کردن کوشک برای شیرین ۱۴۸
عذر انگیزی در نظم کتاب ۱۲۰	رسیدن خسرو به ارمن نزد مهین بانو ۱۵۰
آغاز داستان خسرو و شیرین ۱۲۲	مجلس بزم خسرو و باز آمدن شاهپور ۱۵۱
صفت بزرگ امید ۱۲۴	آگاهی دادن شاپور خسرو را از شیرین ۱۵۲
عشرت خسرو در مرغزار و سیاست هر رمز .. ۱۲۴	رفتن شاپور دیگر بار به طلب شیرین ۱۵۴
شفیع انگیزختن خسرو پیران را پیش پدر .. ۱۲۵	آگاهی خسرو از مرگ پدر ۱۵۶
به خواب دیدن خسرو نیای خویش	بر تخت نشستن خسرو بجای پدر ۱۵۷
انوشیروان را ۱۲۶	باز آوردن شاپور شیرین را پیش مهین بانو ۱۵۸
حکایت کردن شاپور از شیرین و شب‌دیز ... ۱۲۷	گریختن خسرو از بهرام چوبین ۱۵۹

به هم رسیدن خسرو و شیرین در شکارگاه	۱۶۰	بزم آرایي خسرو	۱۹۲
اندرزو و سوگند دادن مهین بانو شیرین را	۱۶۱	سی لحن بارید	۱۹۲
چوگان باختن خسرو با شیرین	۱۶۲	اول - گنج باد آورد	۱۹۳
صفت بهار و عیش خسرو و شیرین	۱۶۴	دوم - گنج گاو	۱۹۳
شیر کشتن خسرو در بزمگاه	۱۶۵	سوم - گنج سوخته	۱۹۳
افسانه گفتن خسرو و شیرین و شاپور و دختران	۱۶۶	چهارم - شادروان مروارید	۱۹۳
افسانه سرایي ده دختر	۱۶۸	پنجم - تخت طاق‌دیسی	۱۹۳
(افسانه گفتن فرنگیس)	۱۶۸	ششم و هفتم - ناقوسی و اورنگی	۱۹۳
(افسانه گفتن شهیل)	۱۶۸	هشتم - حقه‌ی کاوس	۱۹۳
(افسانه گفتن عجب نوش)	۱۶۸	نهم - ماه بر کوهان	۱۹۳
(افسانه گفتن فلک‌نار)	۱۶۸	دهم - مشک دانه	۱۹۳
(افسانه گفتن همیل)	۱۶۸	یازدهم - آرایش خورشید	۱۹۴
(افسانه گفتن همایون)	۱۶۸	دوازدهم - نیمروز	۱۹۴
(افسانه گفتن سمن ترک)	۱۶۹	سیزدهم - سبز در سبز	۱۹۴
(افسانه گفتن پریزاد)	۱۶۹	چهاردهم - قفل رومی	۱۹۴
(افسانه گفتن ختن خاتون)	۱۶۹	پانزدهم - سروستان	۱۹۴
(افسانه گفتن گوهر ملک)	۱۶۹	شانزدهم - سرو سهی	۱۹۴
(افسانه گفتن شاپور)	۱۶۹	هفدهم - نوشین باده	۱۹۴
(افسانه گفتن شیرین)	۱۶۹	هجدهم - رامش جان	۱۹۴
(افسانه گفتن خسرو)	۱۷۰	نوزدهم - ناز نوروز - یاساز نوروز	۱۹۴
آزردن خسرو از شیرین و رفتن به جانب روم	۱۷۲	بیستم - مشکویه	۱۹۴
پاسخ شیرین	۱۷۳	بیست و یکم - مهرگانی	۱۹۵
پاسخ دادن خسرو شیرین را	۱۷۴	بیست و دوم - مروای نیک	۱۹۵
پاسخ شیرین خسرو را	۱۷۵	بیست و سوم - شیدین	۱۹۵
لابه کردن خسرو پیش شیرین	۱۷۶	بیست و چهارم - شب فرخ	۱۹۵
دمیدن روز	۱۷۷	بیست و پنجم - فرخ روز	۱۹۵
رفتن خسرو از پیش شیرین	۱۷۸	بیست و ششم - غنچه‌ی کبک دری	۱۹۵
جنگ خسرو با بهرام و گریختن بهرام	۱۸۰	بیست و هفتم - نخجیرگان	۱۹۵
بر تخت نشستن خسرو به مداین بار دوم	۱۸۲	بیست و هشتم - کین سیاوش	۱۹۵
نالدیدن شیرین در جدایی خسرو	۱۸۴	بیست و نهم - کین ایرج	۱۹۵
وصیت کردن مهین بانو شیرین را	۱۸۶	سی ام - باغ شیرین	۱۹۵
نشستن شیرین به پادشاهی بر جای مهین بانو	۱۸۸	شفاعت کردن خسرو پیش مریم از شیرین	۱۹۶
آمدن شیرین به میدان	۱۸۹	فرستادن خسرو شاپور را به طلب شیرین	۱۹۷
آگاهی خسرو از مرگ بهرام چوبین	۱۸۹	عتاب کردن شیرین به شاپور	۱۹۸

۲۵۷	پاسخ خسرو شیرین را	۲۰۴	آغاز عشق فرهاد
۲۵۹	پاسخ شیرین خسرو را	۲۰۷	آمدن شیرین به دیدن فرهاد
۲۶۱	بازگشت خسرو از قصر شیرین	۲۰۷	زاری کردن فرهاد از عشق شیرین
۲۶۳	پاسخ شاپور به خسرو	۲۱۰	آگاهی یافتن خسرو از عشق فرهاد
۲۶۴	پشیمان شدن شهریار از رفتن خسرو	۲۱۱	طلب کردن خسرو فرهاد را
۲۶۶	خواب دیدن خسرو و تعبیر شاپور	۲۱۱	مناظره‌ی خسرو با فرهاد
۲۶۶	مجلس آراستن خسرو در شکارگاه	۲۱۳	کوه کندن فرهاد و زاری او
۲۶۸	غزل گفتن نکیسا از زبان شیرین		رفتن شیرین به کوه بیستون و سقط شدن
۲۶۹	سرود گفتن یاربد از زبان خسرو	۲۱۸	اسب وی
۲۷۰	سرود گفتن نکیسا از زبان شیرین	۲۱۹	آگاهی خسرو و رفتن شیرین نزد فرهاد
۲۷۱	سرود گفتن یاربد از زبان خسرو	۲۲۲	تعزیت‌نامه‌ی خسرو به شیرین
۲۷۳	سرود گفتن نکیسا از زبان شیرین		مردن مریم و تعزیت‌نامه‌ی شیرین به خسرو
۲۷۴	غزل گفتن یاربد از زبان خسرو	۲۲۴	از راه باد افراه
۲۷۵	سرود گفتن نکیسا از زبان شیرین	۲۲۷	رسیدن نامه‌ی شیرین به خسرو
۲۷۶	سرود گفتن یاربد از زبان خسرو	۲۲۸	صفت داد و دهش خسرو
۲۷۸	بیرون آوردن شیرین از خرگاه	۲۲۸	به می‌نشستن خسرو بر تخت طاق‌دیس
۲۸۰	آوردن خسرو شیرین را از قصر به مداین	۲۳۰	شنیدن خسرو اوصاف شکر اسپهانی را
۲۸۱	زفاف خسرو و شیرین	۲۳۱	رفتن خسرو به اسپهان در تمنای شکر
۲۸۶	اندرز شیرین، خسرو را در داد و دانش	۲۳۳	تفحص خسرو در کار بشکر و خواستاری او
۲۸۷	سؤال و جواب خسرو با یزرگ امید	۲۳۶	تنها ماندن شیرین و زاری کردن وی
۲۸۸	آئین حبش	۲۳۷	ستایش صبحگاه
۲۸۸	چه گونگی فلک	۲۳۸	نیایش کردن شیرین با یزدان پاک
۲۸۸	احرام کواکب		رفتن خسرو سوی قصر شیرین به بهانه‌ی
۲۸۸	مبدأ و معاد	۲۳۹	شکار
۲۸۸	گذشتن از جهان		دیدن خسرو شیرین را و سخن گفتن با
۲۸۹	در بقای جان	۲۴۳	شیرین
۲۸۹	در چه گونگی کالبد در خواب	۲۴۴	پاسخ دادن شیرین خسرو را
۲۸۹	در یاد کردن دوره‌ی زندگی پس از مرگ	۲۴۶	پاسخ دادن خسرو شیرین را
۲۸۹	چه گونگی زمین و هوا	۲۴۷	پاسخ دادن شیرین خسرو را
۲۸۹	در پاسب تندرستی از راه اعتدال	۲۴۹	پاسخ خسرو شیرین را
۲۹۰	چه گونگی رفتن جان از جسم	۲۵۱	پاسخ دادن شیرین به خسرو
۲۹۰	تمثیل موبد اول	۲۵۳	پاسخ دادن خسرو شیرین را
۲۹۰	تمثیل موبد دوم	۲۵۵	پاسخ دادن شیرین خسرو را
۲۹۰	تمثیل موبد سوم		

۳۰۲	نکوهش جهان	۲۹۱	تمثیل موبد چهارم
۳۰۴	در موعظه	۲۹۱	در نبوت پیغمبر اکرم (ص)
۳۰۵	نتیجه‌ی افسانه‌ی خسرو و شیرین	۲۹۱	گفتن چهل قصه از کلیله و دمنه با چهل نکته
۳۰۵	در نصیحت فرزند خود، محمد گوید	۲۹۵	حکمت و اندرز سراسری حکیم نظامی
۳۰۶	در خواب دیدن خسرو پیغمبر اکرم (ص) را	۲۹۶	صفت شیرویه و انجام کار خسرو
۳۰۸	نامه نداشتن پیغمبر به خسرو	۲۹۷	نشستن خسرو به آتشخانه
۳۱۰	معراج پیغمبر	۲۹۹	کشتن شیرویه خسرو را
۳۱۲	اندرز و ختم کتاب	۳۰۰	تمثیل
۳۱۴	نکوهش حسودان	۳۰۰	بیدار شدن شیرین
۳۱۵	طلب کردن طغرل شاه، حکیم نظامی را	۳۰۰	خواستگاری شیرویه شیرین را
۳۲۰	تأسف بر مرگ شمس الدین محمد جهان پهلوان	۳۰۱	جان دادن شیرین در دهمی خسرو

لیلی و مجنون ۳۲۱

۳۴۸	به ترک فروتنی و افتادگی گفتن	۳۲۶	نعت پیغمبر اکرم (ص)
۳۴۸	تمثیل	۳۲۸	معراج پیغمبر (ص)
۳۴۸	بیداد کش نباید بود	۳۳۰	برهان قاطع در حدوث آفرینش
۳۴۹	به ترک خدمت پادشاهان گفتن	۳۳۰	آغاز برهان
۳۴۹	به رزق و کار گسان دست اندازی نباید کرد	۳۳۱	سبب نظم کتاب
۳۴۹	خرسندی و قناعت	۳۳۶	در مدح شروانشاه آخستان بن منوچهر
۳۵۰	با نشاط خدمت به خلق کردن	۳۳۹	خطاب زمین بوس
۳۵۰	افتادگی جوی تابند شوی	۳۴۱	سپردن فرزند خویش به فرزند شروانشاه
۳۵۱	در خلوت به سخن مرایی پرداختن	۳۴۲	در شکایت حسودان و متکران فرماید
۳۵۱	آغاز داستان	۳۴۴	عذر شکایت
۳۵۴	عاشق شدن لیلی و مجنون به یکدیگر	۳۴۴	در نصیحت فرزند خود محمد نظامی
۳۵۵	در صفت عشق مجنون	۳۴۵	خوبی کم‌گویی
۳۵۷	رفتن مجنون به نظاره‌ی لیلی	۳۴۵	یاد کردن بعضی از گذشتگان خویش
۳۵۸	رفتن پدر مجنون به خواستگاری لیلی	۳۴۶	یادآوری از پدر
۳۶۰	زاری کردن مجنون در عشق لیلی	۳۴۶	یاد مادر خود رئیسه‌ی گرد
۳۶۳	بردن پدر مجنون را به خانه‌ی کعبه	۳۴۶	یادآوری از خال خود خواجه عمر
۳۶۵	آگاهی پدر مجنون از قصد قبیله‌ی لیلی	۳۴۶	یاد از همدمان رفته و همدمی با دیگران
۳۶۷	پند دادن پدر مجنون را	۳۴۷	فراموشی از پیکر و جسم
۳۶۹	جواب دادن مجنون پدر را	۳۴۷	فراموشی از سرافرازی
۳۶۹	حکایت	۳۴۸	فراموشی در عمر

نیایش کردن مجنون به درگاه خدای تعالی ۴۱۲	در احوال لیلی ۲۷۰
نیایش مجنون با زُهره ۴۱۴	رفتن لیلی به تماشای بوستان ۲۷۳
نیایش مجنون با مشتری ۴۱۵	خواستاری ابن سلام لیلی را ۲۷۵
نیایش مجنون به درگاه یزدان ۴۱۵	رسیدن نوفل به مجنون ۲۷۶
رسیدن نامه‌ی لیلی به مجنون ۴۱۶	عتاب کردن مجنون با نوفل ۳۷۹
مفاذ نامه‌ی لیلی به مجنون ۴۱۹	جنگ کردن نوفل با قبیله‌ی لیلی ۳۸۰
نامه‌ی مجنون در پاسخ لیلی ۴۲۱	عتاب کردن مجنون با نوفل ۳۸۳
آمدن سلیم عامری، خال مجنون به دیدن او ۴۲۴	مُصاف کردن نوفل بار دوم ۳۸۳
حکایت ۴۲۵	رهانیدن مجنون آهوان را ۳۸۷
دیدن مجنون مادر را ۴۲۶	آزاد کردن مجنون گوزنان را ۳۸۸
آگاهی مجنون از وفات مادر ۴۲۸	سخن گفتن مجنون با زاغ ۳۹۰
خواندن لیلی مجنون را ۴۲۹	بردن پیرزن مجنون را در خرگاه لیلی ۳۹۱
غزل خواندن مجنون نزد لیلی ۴۳۲	دادن پدر لیلی را به ابن سلام ۳۹۳
آشنا شدن سلام بغدادی با مجنون ۴۳۴	بردن ابن سلام لیلی را به خانه‌ی خود ۳۹۶
پاسخ مجنون به سلام بغدادی ۴۳۵	آگاهی مجنون از شوهر کردن لیلی ۳۹۷
وفات یافتن ابن سلام شوهر لیلی ۴۳۷	شکایت کردن مجنون با خیال لیلی ۳۹۹
صفت رسیدن خزان و درگذشتن لیلی ۴۴۰	رفتن پدر مجنون به دیدن فرزند ۴۰۱
زاری کردن مجنون در مرگ لیلی ۴۴۲	جواب دادن مجنون پدر را ۴۰۴
وفات مجنون بر روضه‌ی لیلی ۴۴۴	وداع کردن مجنون پدر را ۴۰۵
آگاهی قبیله‌ی مجنون از وفات وی ۴۴۵	آگاهی مجنون از مرگ پدر ۴۰۷
در ختم کتاب به نام شروانشاه ۴۴۶	انس مجنون با وحوش و سباع ۴۰۹
	حکایت ۴۱۱

هفت سکر ۴۴۹

صفت سمنار و ساختن قصر خورنق ۴۷۴	بهرام‌نامه - هفت‌گنبد ۴۵۱
صفت خورنق و ناپیدا شدن نعمان ۴۷۶	در نعت پیغمبر اکرم (ص) ۴۵۳
شکار کردن بهرام و داغ کردن گوران ۴۷۸	معراج پیغمبر اکرم (ص) ۴۵۴
کشتن بهرام به یک تیر شیر و گور را ۴۷۹	سبب نظم کتاب ۴۵۷
کشتن بهرام از دها را و گنج یافتن ۴۸۰	دعای پادشاه سعید علاءالدین کرپ ارسلان ۴۵۹
دیدن بهرام صورت هفت پیکر را در خورنق ۴۸۳	خطاب زمین یوس ۴۶۲
آگاهی بهرام از وفات پدر ۴۸۴	ستایش سخن و حکمت و اندرز ۴۶۴
لشکر کشیدن بهرام به ایران ۴۸۶	در نصیحت فرزند خویش محمد ۴۷۰
آغاز سخن ۴۸۶	آغاز داستان بهرام ۴۷۲

۵۵۱	وافسانه گفتن دختر پادشاه اقلیم چهارم ...	۴۸۷	نامه‌ی پادشاه ایران به بهرام گور
۵۵۱	افسانه	۴۸۹	پاسخ دادن بهرام ایرانیان را
	نشستن بهرام روز چهارشنبه در گنبد	۴۹۳	برگرفتن بهرام تاج را از میان دو شیر
۵۶۱	پیروزه رنگ	۴۹۴	بر تخت نشستن بهرام بجای پدر
۵۶۱	وافسانه گفتن دختر پادشاه اقلیم پنجم ...	۴۹۵	خطبه‌ی عدل بهرام گور
۵۶۱	افسانه	۴۹۶	چه گونگی پادشاهی بهرام گور
۵۷۵	نشستن بهرام روز پنجشنبه در گنبد صندلی ...	۴۹۷	صفت خشک‌سالی و شفقت بهرام
۵۷۵	وافسانه گفتن دختر پادشاه اقلیم ششم ...	۴۹۹	داستان بهرام با کنیزک خویش
۵۷۶	افسانه	۵۰۲	مشورت کنیزک با سرهنگ در مهمانی شاه
۵۸۷	نشستن بهرام روز آدینه در گنبد سپید ...	۵۰۲	بردن سرهنگ بهرام گور را به مهمانی
۵۸۷	وافسانه گفتن دختر پادشاه اقلیم هفتم ...	۵۰۶	لشکر کشیدن خاقان چین به جنگ بهرام گور ..
۵۸۷	افسانه	۵۰۹	عتاب کردن بهرام با سران لشکر
۵۹۸	آگاهی بهرام از لشکرکشی خاقان چین بار دوم	۵۱۲	خواستن بهرام دختر شاه هفت اقلیم را
۶۰۱	اندرز گرفتن بهرام از شبان		صفت بزم بهرام در زمستان و ساختن
۶۰۴	بازخواست بهرام از وزیر ستمکار	۵۱۳	هفت گنبد
۶۰۵	شکایت کردن مظلوم اوّل	۵۱۷	در چه گونگی هفت گنبد
۶۰۶	شکایت کردن مظلوم دوم		نشستن بهرام روز شنبه در گنبد سیاه و
۶۰۶	شکایت کردن مظلوم سوم	۵۱۸	افسانه گفتن دختر پادشاه اقلیم اوّل ...
۶۰۷	شکایت کردن مظلوم چهارم	۵۱۸	افسانه
۶۰۸	شکایت کردن مظلوم پنجم	۵۳۵	نشستن بهرام روز یکشنبه در گنبد زرد
۶۰۹	شکایت کردن مظلوم ششم	۵۳۵	وافسانه گفتن دختر پادشاه اقلیم دوم
۶۱۰	شکایت کردن مظلوم هفتم	۵۳۵	افسانه
۶۱۱	کشتن بهرام وزیر ظالم را	۵۴۲	نشستن بهرام روز دوشنبه در گنبد سبز ...
۶۱۲	پوزش خواستن خاقان چین از بهرام	۵۴۲	وافسانه گفتن دختر پادشاه اقلیم سوم
۶۱۲	فرجام کار بهرام و ناپدید شدن او در غار ..	۵۴۳	افسانه
۶۱۷	در ختم کتاب و دعای علاءالدین کرب ارسلان ..	۵۵۱	نشستن بهرام روز سه شنبه در گنبد سرخ ..

اسکندرنامه ۶۲۱

۶۳۱	در سابقه‌ی نظم شرفنامه	۶۲۳	شرفنامه
۶۳۲	تمثیل اندراین معنی	۶۲۳	(خردنامه‌ی اسکندری)
۶۳۳	در حسب حال و انجام روزگار	۶۲۶	مناجات به درگاه باری عزّ شأنه
۶۳۳	ساقی‌نامه	۶۲۸	در نعت خواجه‌ی کاینات
۶۳۳	اندرز	۶۲۸	در معراج پیغمبر اکرم (ص)

۶۶۰	اندرز	۶۳۶	در شرف این نامه بر دیگر نامه‌ها
۶۶۱	داستان	۶۳۶	ساقی‌نامه
۶۷۲	بازگشتن اسکندر از جنگ زنگ با فیروزی	۶۳۶	اندرز
۶۷۳	ساقی‌نامه	۶۴۰	تعلیم خضر در گفتن داستان
۶۷۳	اندرز	۶۴۰	ساقی‌نامه
۶۷۴	داستان	۶۴۰	داستان
۶۷۶	یگالش نمودن اسکندر بر جنگ دارا		ستایش اتابیک اعظم نصره‌الدین ابوبکر بن
۶۷۶	ساقی‌نامه	۶۴۳	محمد
۶۷۶	اندرز	۶۴۳	ساقی‌نامه
۶۷۶	داستان	۶۴۵	خطاب زمین بوس
۶۸۰	آیین ساختن اسکندر	۶۴۶	فروگفتن داستان به طریق ایجاز
۶۸۰	ساقی‌نامه	۶۴۶	ساقی‌نامه
۶۸۱	اندرز	۶۴۷	فهرست تاریخ اسکندر در یک ورق
۶۸۱	داستان	۶۴۹	رغبت نظامی به نظم شرفنامه
۶۸۲	خراج خواستن دارا از اسکندر	۶۴۹	ساقی‌نامه
۶۸۲	ساقی‌نامه	۶۴۹	وصف بهار
۶۸۲	اندرز	۶۵۱	آغاز داستان و نسب اسکندر
۶۸۲	داستان	۶۵۱	ساقی‌نامه
۶۸۶	شتافتن اسکندر به جنگ دارا	۶۵۱	داستان
۶۸۶	ساقی‌نامه		دانش آموختن اسکندر از نقوماجس حکیم
۶۸۶	اندرز	۶۵۳	پدر ارسطو
۶۸۶	داستان	۶۵۳	ساقی‌نامه
۶۸۹	رای زدن دارا با بزرگان ایران	۶۵۴	اندرز
۶۸۹	ساقی‌نامه	۶۵۴	داستان
۶۸۹	اندرز	۶۵۶	پادشاهی اسکندر بجای پدر
۶۸۹	داستان	۶۵۶	ساقی‌نامه
۶۹۴	نامه‌ی دارا به اسکندر	۶۵۶	اندرز
۶۹۷	پاسخ نامه‌ی دارا از جانب اسکندری	۶۵۷	داستان
۷۰۰	جنگ دارا با اسکندر	۶۵۸	تظلم مصریان از رنگیان پیش از اسکندر
۷۰۰	ساقی‌نامه	۶۵۸	ساقی‌نامه
۷۰۰	اندرز و حکمت	۶۵۸	اندرز
۷۰۰	داستان	۶۵۸	داستان
۷۰۴	کشتن سرهنگان دارا را	۶۶۰	پیکار اسکندر با لشکر زنگبار
۷۰۴	ساقی‌نامه	۶۶۰	ساقی‌نامه

۷۵۳	ساقی نامه	۷۰۴	اندرز
۷۵۳	اندرز	۷۰۴	داستان
۷۵۳	داستان	۷۱۱	نشستن اسکندر بر جای دارا
۷۵۶	گشودن اسکندر دژ دربند را به دعای زاهد	۷۱۱	ساقی نامه
۷۵۶	ساقی نامه	۷۱۱	اندرز و اشارت به ممدوح
۷۵۶	اندرز	۷۱۲	داستان
۷۵۶	داستان	۷۱۸	ویران کردن اسکندر آتشکده های عجم را
۷۶۱	رفتن اسکندر به قلعه ی سریر	۷۱۸	ساقی نامه
۷۶۱	ساقی نامه	۷۱۸	اندرز و مجله از دست روزگار
۷۶۱	افسانه	۷۱۹	داستان
۷۶۵	رفتن اسکندر به غار کیکسرو	۷۲۲	خواستگاری اسکندر روشنگ را
۷۶۵	ساقی نامه	۷۲۲	ساقی نامه
۷۶۵	اندرز	۷۲۲	آرزو
۷۶۶	داستان	۷۲۳	داستان
۷۶۹	رفتن اسکندر به ری و خراسان	۷۲۷	به پادشاهی نشستن اسکندر
۷۶۹	ساقی نامه	۷۲۷	ساقی نامه
۷۶۹	اندرز	۷۲۸	اندرز
۷۶۹	داستان	۷۲۸	داستان
۷۷۳	رفتن اسکندر به هندوستان	۷۳۱	فرستادن اسکندر روشنگ را به روم
۷۷۳	ساقی نامه	۷۳۱	ساقی نامه
۷۷۳	اندرز	۷۳۱	اندرز
۷۷۳	داستان	۷۳۲	داستان
۷۷۶	رسیدن نامه ی اسکندر به کید هندو	۷۳۴	رفتن اسکندر به جانب مغرب و زیارت کعبه
۷۸۰	رفتن اسکندر از هندوستان به چین	۷۳۴	ساقی نامه
۷۸۰	ساقی نامه	۷۳۴	اندرز
۷۸۰	اندرز	۷۳۵	داستان
۷۸۰	داستان	۷۳۸	داستان نوشابه پادشاه بردع
۷۸۴	نامه ی اسکندر به خاقان چین	۷۳۸	ساقی نامه
۷۸۷	سگالش خاقان در پاسخ اسکندر	۷۳۸	اندرز
۷۸۷	ساقی نامه	۷۳۹	داستان
۷۸۷	اندرز	۷۵۰	بزم اسکندر با نوشابه
۷۸۷	داستان	۷۵۰	ساقی نامه
۷۹۷	منظره ی نقاشان چینی و رومی	۷۵۰	داستان
۷۹۷	ساقی نامه	۷۵۳	رفتن اسکندر به کوه البرز

داستان	۷۹۷	جنگ هفتم اسکندر با روسیان	۸۲۶
افسانه‌ی مانی صورتگر	۷۹۸	پیروزی یافتن اسکندر بر روسیان	۸۲۳
مهمانی کردن خاقان چین اسکندر را	۸۰۰	ساقی نامه	۸۲۳
ساقی نامه	۸۰۰	داستان	۸۲۴
آندرز	۸۰۰	ساقی یافتن نوشابه	۸۲۵
داستان	۸۰۰	ساقی نامه	۸۲۵
بازگشتن اسکندر از چین	۸۰۵	داستان	۸۲۶
ساقی نامه	۸۰۵	نشاط کردن اسکندر با کنیزک چینی	۸۲۸
آندرز	۸۰۵	ساقی نامه	۸۲۸
داستان	۸۰۵	آندرز	۸۲۸
رسیدن اسکندر به دشت قفقاز	۸۰۸	داستان	۸۴۰
ساقی نامه	۸۰۸	افسانه‌ی آب حیوان	۸۴۴
آندرز	۸۰۸	ساقی نامه	۸۴۴
داستان	۸۰۸	داستان	۸۴۴
رفتن اسکندر به کشور روس	۸۱۱	رفتن اسکندر به ظلمات	۸۴۹
ساقی نامه	۸۱۱	ساقی نامه	۸۴۹
آندرز	۸۱۱	داستان	۸۴۹
داستان	۸۱۱	بیرون آمدن اسکندر از ظلمات	۸۵۲
تمشیل	۸۱۴	ساقی نامه	۸۵۲
جنگ اول اسکندر با روسیان	۸۱۴	داستان	۸۵۲
ساقی نامه	۸۱۴	باز آمدن اسکندر به روم	۸۵۵
آندرز	۸۱۵	ساقی نامه	۸۵۵
جنگ دوم اسکندر با روسیان	۸۱۷	آندرز	۸۵۵
جنگ سوم اسکندر با روسیان	۸۱۹	داستان	۸۵۶
جنگ چهارم اسکندر با روسیان	۸۲۱	در ستایش اتابک نصرت‌الذین	۸۵۷
جنگ پنجم اسکندر با روسیان	۸۲۳	ساقی نامه	۸۵۷
جنگ ششم اسکندر با روسیان	۸۲۴	ستایش	۸۵۷
اقبالنامه	۸۶۳	در ستایش ممدوح	۸۷۲
(خردانامه‌ی اسکندری)	۸۶۳	خطاب زمین بوس	۸۷۴
نیایش به درگاه باری تعالی	۸۶۴	آغاز داستان	۸۷۵
در نعت پیغمبر اکرم (ص)	۸۶۵	در اینکه چرا اسکندر را ذوالقرنین گویند	۸۷۸
تازه کردن داستان و یاد دوستان	۸۶۶	مفتی نامه	۸۷۸
در اندازه هر کاری نگاه داشتن	۸۷۱	داستان	۸۷۸

داستان اسکندر با شبان دانا ۸۸۱	داستان ۹۱۴
مُغَنّی نامه ۸۸۱	گفتار ارسطو در آفرینش نخست ۹۱۵
داستان ۸۸۱	گفتار والیس در آفرینش نخست ۹۱۵
افسانه گویی شبان ۸۸۲	گفتار بلیناس در آفرینش نخست ۹۱۶
افسانه ارشمیدس با کنیزک چینی ۸۸۴	گفتار سقراط در آفرینش نخست ۹۱۶
مُغَنّی نامه ۸۸۴	گفتار فروریوس در آفرینش نخست ۹۱۷
داستان ۸۸۴	گفتار هرمس در آفرینش نخست ۹۱۷
افسانه ماریه ی قبطیه ۸۸۷	گفتار افلاطون در آفرینش نخست ۹۱۸
مُغَنّی نامه ۸۸۷	گفتار اسکندر در آفرینش نخست ۹۱۸
داستان ۸۸۷	گفتار حکیم نظامی در آفرینش نخست ۹۱۹
افسانه خراسانی و فریب دادن خلیفه ۸۸۹	رسیدن اسکندر به پیغمبری ۹۲۰
بازگشت به افسانه ۸۹۱	مُغَنّی نامه ۹۲۰
افسانه ی نانوای بینوا و توانگری وی به طالع	داستان ۹۲۰
پسر ۸۹۲	خِرَدنامه ی ارسطو ۹۲۳
مُغَنّی نامه ۸۹۲	خِرَدنامه ی افلاطون ۹۲۷
افسانه ۸۹۲	خِرَدنامه ی سقراط ۹۳۰
انکار کردن هفتاد حکیم سخن هرمس را و	جهانگردی اسکندر با دعوی پیغمبری ۹۳۳
هلاک شدن ایشان ۸۹۶	شکوه ی نظامی از روزگار پیری ۹۳۳
مُغَنّی نامه ۸۹۶	داستان ۹۳۳
افسانه ۸۹۶	رسیدن اسکندر به عرض جنوب و ده
آغانی ساختن افلاطون بر مالش ارسطو ... ۸۹۸	سرپرستان ۹۴۴
مُغَنّی نامه ۸۹۸	مُغَنّی نامه ۹۴۴
داستان ۸۹۸	داستان ۹۴۴
حکایت انگشتری و شبان ۹۰۱	گذر کردن اسکندر دیگر بار به هندوستان ۹۴۹
مُغَنّی نامه ۹۰۱	مُغَنّی نامه ۹۴۹
داستان ۹۰۱	یاد جوانی ۹۴۹
احوال سقراط با اسکندر ۹۰۳	داستان ۹۵۰
مُغَنّی نامه ۹۰۳	رسیدن اسکندر به حدّ شمال و بستن سدّ
داستان ۹۰۳	یا جوج ۹۵۹
گفتار حکیم هند با اسکندر ۹۰۸	مُغَنّی نامه ۹۵۹
مُغَنّی نامه ۹۰۸	داستان ۹۵۹
داستان ۹۰۹	بازگشتن اسکندر از حدّ شمال به عزم روم ۹۶۵
خلوت ساختن اسکندر با هفت حکیم ۹۱۳	مُغَنّی نامه ۹۶۵
مُغَنّی نامه ۹۱۳	وصف تابستان ۹۶۵

۹۸۱		مُعْتَنی نامه	۹۶۷		وصیت نامه ی اسکندر
۹۸۱		داستان	۹۶۷		مُعْتَنی نامه
۹۸۲		انجامش روزگارِ والیس	۹۶۸		وصف خزان
۹۸۲		مُعْتَنی نامه	۹۷۱		سوگند نامه ی اسکندر به سوی مادر
۹۸۲		داستان	۹۷۱		مُعْتَنی نامه
۹۸۲		انجامش روزگارِ بلیناس	۹۷۱		داستان
۹۸۲		مُعْتَنی نامه	۹۷۷		رسیدن نامه ی اسکندر به مادرش
۹۸۲		داستان	۹۷۷		مُعْتَنی نامه
۹۸۳		انجامش روزگارِ فرفور یوس	۹۷۷		وصف زمستان
۹۸۳		مُعْتَنی نامه	۹۷۷		داستان
۹۸۳		داستان			نالیدن اسکندر و سهر مرگ پدر و رها
۹۸۳		انجامش روزگارِ سقراط	۹۷۸		کردن پادشاهی
۹۸۳		مُعْتَنی نامه	۹۷۸		مُعْتَنی نامه
۹۸۳		داستان	۹۷۸		داستان
۹۸۴		انجامش روزگارِ نظامی	۹۷۹		انجامش روزگارِ ارسطو
۹۸۴		مُعْتَنی نامه	۹۷۹		مُعْتَنی نامه
۹۸۴		داستان	۹۸۰		داستان
۹۸۴		ستایش ملک عزّ الدّین مسعود بن ارسلان	۹۸۰		انجامش روزگارِ هرمس
۹۸۴		مُعْتَنی نامه	۹۸۰		مُعْتَنی نامه
۹۸۵		دعای پادشاه	۹۸۱		داستان
۹۸۶		انجامش اقبال نامه	۹۸۱		انجامش روزگارِ افلاطون

فرهنگنامه ۹۸۹